

Magdolnaváros, Mátyásváros, Rákóczi város

Irta: Bevilaqua Borsodi Béla

Kezdetben vala az eraviskus kelta halásztanya a három sziget orránál, majd lett belőle Acink, a kelta barbáros telep, ebből Aquincum, a római városerőd. Kelta telep volt a déli hévizek és az ősi Rév melletti alsó telep. Majd Aquincumból lett Óbuda, a jobbparti hévvízi telepből a Kelenvölgye, vagyis Kis Pest nevű kerítetlen város, a balparti faluból, a római két Castrum között, a Nagy Pest. A tatárjárás után a Pesti Hegyen, vagyis a mai Várhegyen, felépült az Újváros, azaz Pesthegyújvárosa, a mai Vár.

Míndez a Három Város, Óbuda, a jobbparti „Pest”, vagyis Buda és balparti „Buda”, vagyis Pest várostörténeti magva.

Város: annyi mint város hely. Város: ez csak magát a várhegyi Budát és a fallal körülvevett Pestet jelentette. Minden egyik falonkívüli, kapukonkívüli Előváros, azaz Hóstát, vagyis Hóstyá volt, valamint környékbeli falu, mint például Lógod és Szentháromságfalva Budán, Pestbécse vagyis Ujbécs Pesten.

Mátyás király idejében már ott van a dunaparti Suburbium, vagyis Suburra, a Civitas Aquatica, a mai Viziváros. A város növekszik és gyűrűk módjára gyűrűzik kifelé. Évgyűrűket hajt, mint a növekvő fa. Évgyűrűk adják meg a fatörzs életkorát, elővárosok által alkotott gyűrűk adják meg a régi városok életkorát. Az Elővárosokban zajlik a kisemberek, a szegény emberek élete. A város az Elővárosokban él és az Elővárosokba temetkeznek. Az élők halottakká válnak és a föld alatt mint halottak élnek tovább. Az élők a külvárosokba temetkeznek és a temetők fölé újabb városfalfalakat emelnek. A halottak mindig kifelé vándorolnak és az élők új életet, új külvárosokat építenek halott ősik esontjaira.

Nos: mindenütt temető van a három város ősi magva körül.

A török alatt már a budai Vár körül ott vannak a Külvárosok, a Nagy Város, vagyis Böjök Háné, azaz a Viziváros, aminek Szü Hánészji is a neve. A régi Kelenvölgy neve már Debbág Háné, vagyis Cserzővargaváros, később Városhalpnyoma, azaz El Tabán. A Tabán neve később Rác Kovártély, vagyis Rácváros lett.

A hódoltság után későre született meg a Krisztina Előváros, de az új telepések már az 1700-as évek elején beépítik az Új Lakot, vagyis Ujlakot.

Az első pestoldali, igazi, falunkívüli külváros a Terézváros, vele majdnem egykorú, 18. századvégi a Szent József Előváros, valamint későbbi a Szent Ferenc Előváros. Ezekből lett a Terézváros, a Józsefváros és a Ferencváros. Város: ez az elnevezés azonban még negyven éve is csak a Belvárost jelentette a köznyelvben.

18. századvégi az Újváros, azaz Szent Leopold Város. Az 1870-es években alakult ki az Erzsébet királyaszonnyról elnevezett Erzsébetváros.

1242-ben Kúérbereke a mai Kőbánya neve. Szent László Pusztája minden, ami Pest városfalaitól északra, északkeletre és keletre esik. Kelenföldre a Kelenhegy, vagyis a Gellérhegy alján levő tocsogó, a későbbi Kelenföld, vagyis Lágymányos. Ez csak 1896 után kezd épülni. A Hegyvidék 1890-ben még

elpusztult szőlőhegy és sllány kecskelegelő. 1840-ben a Zugliget és a Pasarét még disznómakkoltató, illetőleg a kondalegeltető. 1900-ban még él a neve a Budaörsi úton levő középkori Szentmártonfalvának. 1840-ben aig van nyoma Ujpestnek, az 1870-es években keletkezik Kispest és Erzsébetfalva, az 1880-as években a Tisztviselőtelep.

A Város 1919 után fejlődik naggyá. A régi I—X. kerület mellé új Hóstátok alakulnak ki, XI. kerület a Szentimre város. Most újra három új Hóstyá alakult ki, illetőleg lett önálló közigazgatási kerület.

A régi Angyalföld, a középkori Új Bécs falujának, a Várkerületnek, azaz Burggrundenak, vagyis Burgundia pusztának és az árpádiházi szállásbirtoknak, a Szent László pusztájának területét foglalja el Most igen helyesen Magdolnaváros lett a neve. Magdolna a legelső magyar ember, a legúrabb magyar ur, az egyetlen és igazi magyar Vezér, a legelső magyar katona, a Kormányzó Ur feleségének neve. Az Angyalföld nyomorait jó enyhítette. Okosabb dolgot nem cselekedhettünk vala, minthogy e nemes magyar urasszony nevével neveztük el az új városfalfalvat. Az Angyalföld nevének keletkezése maig bizonytalan.

Rákóczi város lett a nagy Fejedelem ur neve emlékére a Zugló, illetőleg a Rákosmező neve. A Rákos szónak nemmi köze a rákhoz, még kevésbé a Rákos-patakhoz. Rokos: északi szlávul és így lengyelül is annyi, mint évi országgyűlés. A mezőn is tartottak sok országgyűlést, ennek a neve adta a mező és a patak nevét. Ebből lett a Rákos név. A Rak maga is szláv szó. Az a Zugló is. Minden arra mutat, hogy ez „Szolgföld” jelentésű, azaz Szloga: parasztelek. Hihetőleg Pestváros középkori jobbágypusztáinak neve.

Hunyadi Mátyás hiteles vadaskertje volt a budai Hegyvidék. A szőlőművesek Szent Orbánjáról és a budai flandriai telepések középkori Szent Mártonjáról nevezett Orbánhegy, Mártonhegy, a Svábhegy és a Zugliget így lett Mátyásváros.

Isten áldja az új Hóstyákat! Majd ódon városrészek lesznek ezekből is, mint a hajdani új, fiatal Vizivárosból. A különbség mindössze az, hogy a Vár IV. Béla idején, a Viziváros Nagy Lajos király idején, a Leopoldváros II. Lipót idején volt „Újváros”. Ami bizonyára semmiség az idők végtelenségéig mérten.

AZ UJJÁVARÁZSOLT

SPOLARICH-ZÖLDFÁ

**ÉTTEREM-SÖRÖZŐBEN
I. KRISZTINA-TÉR 9**

**Szombathelyi Balázs Kálmán
cigányzenekara muzsikál**

A régi jó SPOLARICH konyha!